

1. feladat**Összesen 26 pont**

- A) Az alábbi táblázatban vegyipari termékeket talál. Adja meg a táblázat kitöltésével a helyes információkat!
- B) Válasszon ki a fenti táblázatból egy terméket, és írja le részletesen előállításának technológiáját!

Megoldás:

A) A kitöltött táblázat:

A termék megnevezése	Alapanyagok	Előállítás megnevezése (eljárás vagy folyamat)	Felhasználás
klór	NaCl, víz	elektrolízis	HCl szintézis, halogénezés
karbamid	NH ₃ , CO ₂	kemisorpció	műtrágya, műanyagipar
gázolaj	kőolaj	desztilláció	motorhajtóanyag, oldószer
szalicilsav	fenol, NaOH, CO ₂	szerves alapfolyamatok	gyógyszer

*Egyéb, helyes megoldás is elfogadható.***12 pont**

B) Tanári elbírálás alapján maximum:

14 pont**2. feladat****Összesen 12 pont****Kősó elektrolízis**

Óránként 0,25 m³ sólé halad át a cellán, miközben nátrium-klorid tartalma 310 g/dm³-ről 270 g/dm³-re csökken.

- C) Határozza meg a bontócellából egy óra alatt elvezetett 50 tömegszázalékos nátrium-hidroxid-oldat tömegét!
- D) Számítsa ki az óránként előállított 70 °C-os, 0,12 MPa nyomású klór- és hidrogén gáz térfogatát!

$$M(\text{NaOH}) = 40 \text{ g/mol}$$

$$M(\text{NaCl}) = 58,5 \text{ g/mol}$$

Megoldás:

$$\text{E) } \dot{m}(\text{NaCl}) = 0,25 \cdot (310 - 270) = 10 \text{ kg/h} \quad \mathbf{2 \text{ pont}}$$

$$\dot{n}(\text{NaCl}) = \frac{10}{58,5} = 0,171 \text{ kmol/h} \quad \mathbf{2 \text{ pont}}$$

$$\dot{n}(\text{NaOH}) = n(\text{NaCl}) = 0,171 \text{ kmol/h} \quad \mathbf{2 \text{ pont}}$$

$$\dot{n}(\text{H}_2) = n(\text{Cl}_2) = \frac{n(\text{NaCl})}{2} = 0,086 \text{ kmol/h} \quad \mathbf{2 \text{ pont}}$$

$$\dot{m}(\text{NaOH } 50 \text{ w\%-os}) = \frac{0,171 \cdot 40}{0,5} = 13,68 \text{ kg/h} \quad \mathbf{2 \text{ pont}}$$

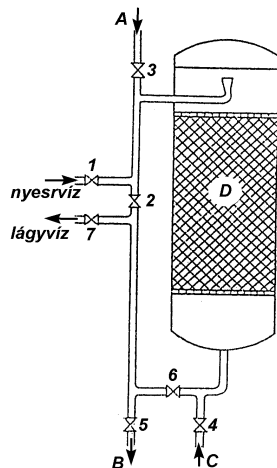
$$\text{F) } \dot{V}(\text{H}_2) = \dot{V}(\text{Cl}_2) = \frac{86 \cdot 8,314 \cdot 343}{1,2 \cdot 10^5} = 2,044 \text{ m}^3/\text{h} \quad \mathbf{2 \text{ pont}}$$

3. feladat

Összesen 22 pont

Ioncserés vízlágyítás

- A) Az alábbi ábra egy ioncserélő oszlopot mutat. Írja a megnevezések mellé a megfelelő betűjelet!

- ..... ioncserélő gyanta
 ..... regeneráló oldat
 ..... öblítővíz
 ..... iszapos víz, fáradt, regeneráló oldat

- B) Töltse ki az ioncserélő oszlop szakaszos működésére vonatkozó táblázatot!

	Nyitott szelepek	Zárt szelepek
Ioncsere		
Regenerálás		
Berendezés mosása		

- C) Kationcserélő gyanta regeneráláshoz 10 dm^3 , 2 mol/dm^3 koncentrációjú sósavoldatra van szüksége az üzemnek. Számítsa ki, hogy hány g 36 tömegszázalékos sósav kell az oldat elkészítéséhez! Adja meg a 36 tömegszázalékos sósavoldat térfogatát dm^3 -ben, ha sűrűsége $1,18 \text{ g/cm}^3$!

$$A_r(\text{H}): 1$$

$$A_r(\text{Cl}): 35,5$$

Megoldás:

- A) D: ioncserélő gyanta
 A: regeneráló oldat
 C: öblítővíz
 B: iszapos víz, fáradt regeneráló oldat

4 pont

- B)

	Nyitott szelepek	Zárt szelepek
Ioncsere	1, 6, 7	2, 3, 4, 5
Regenerálás	3, 5, 6	1, 2, 4, 7,
Berendezés mosása	2, 4, 5,	1, 3, 6, 7

Helyesen kitöltött soronként 3 pont.

9 pont

- C) $n = c \cdot V$

$$n(\text{HCl}) = 2 \text{ mol/dm}^3 \cdot 10 \text{ dm}^3 = 20 \text{ mol}$$

3 pont

$$m(\text{HCl}) = 36,5 \text{ g/mol} \cdot 20 \text{ mol} = 730 \text{ g}$$

2 pont

$$m(\text{HCl-oldat}) = 730 \text{ g}/0,36 = 2028 \text{ g}$$

2 pont

$$V = 2028/1,18 = 1718,6 \text{ cm}^3 = 1,72 \text{ dm}^3$$

2 pont

4. feladat**Összesen 11 pont**

Az alábbi feladatban két technológia szerepel. Az alattuk felsorolt állítások vonatkozhat csak az egyikre, mindkettőre, vagy egyikre sem. A helyes betűjelet írja a kijelölt helyre!

- R** pétisó gyártása
S szuperfoszfát gyártása
T mindkettő
Z egyik sem

Az előállítás reakciója kemiszorpció.	R
Az egyik alapanyaga ásványi sav.	T
A reaktorból vízgőz távozik.	T
Az előállítás több hetet vesz igénybe	S
Reaktora a Kellog konverter.	Z
A termékben kalcium-szulfát is van.	S
Mészkepporral púdereznek.	T
Az előállítás katalitikus folyamat.	Z
A termék kevert műtrágya	Z
Szórótoronyban granulálnak.	R
A kiindulási anyagot külföldről szállítják.	S

Minden helyesen kitöltött cella 1 pont, összesen:

11 pont**5. feladat****Összesen 15 pont**

Egészítse ki az alábbi, polimerizációs módszereket összefoglaló táblázatot!

Módszer megnevezése:	Tömb-polimerizáció	oldószeres polimerizáció	szuszpenziós polimerizáció	Emulziós polimerizáció
Jelenlevő anyagok:	monomer iniciátor	monomer iniciátor oldószer	monomer iniciátor ioncserélt víz védőkolloid	monomer, iniciátor, ioncserélt víz, emulgeáló szer
Monomer állapota a polimerizáció elején	folyadék	oldatban	cseppekben diszpergálva	igen kis cseppekben ioncserélt vízben diszpergálva
Polimer állapota a polimerizáció végén	folyadék (olvadék)	oldatban vagy szilárd állapotban	gyöngyszerű szemcsék formájában	igen kis szemcsék kolloidális eloszlásban
Polimer elválasztásának módszerei	általában nincs elválasztás	oldószer elpárologtatás vagy ülepítés, szűrés, centrifugálás	ülepítés, szűrés, centrifugálás	kolloid rendszer megbontása, ülepítés, szűrés, centrifugálás
Ipari példa	LDPE	HDPE	PVC	PVC

Helyesen kitöltött cellánként 1 pont, összesen

15 pont

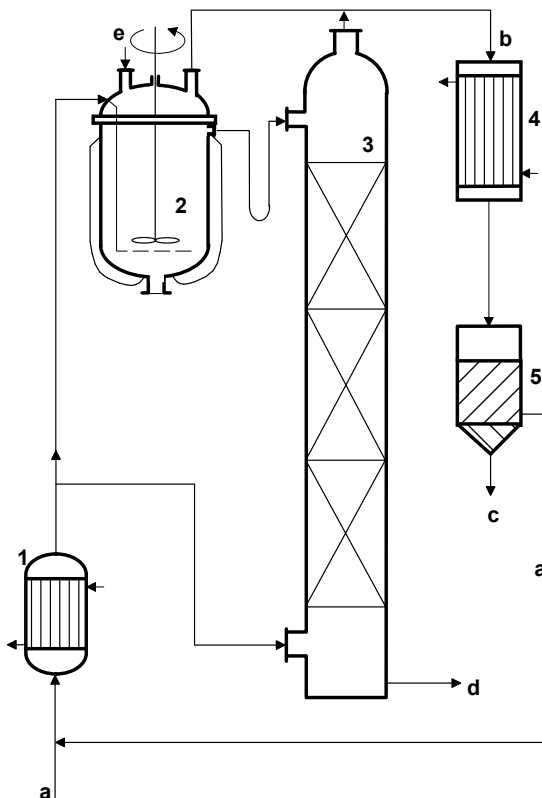
6. feladat

Összesen 14 pont

Benzol szulfonálása

- A) Egészítse ki a következő mondatot!
A szulfonálás olyan szerves vegyipari alapfolyamat, amelynek során a szerves vegyületbe ..... csoportot viszünk be.
- B) Nevezzen meg három szulfonálószeret!
.....
- C) Az ábra a benzolszulfonsav folyamatos üzemű előállítását mutatja.

Nevezze meg a számokkal jelzett készülékeket és a betűkkel jelölt anyagáramokat!

- 1: .....
- 2: .....
- 3: .....
- 4: .....
- 5: .....
- a: .....
- b: .....
- c: .....
- d: .....
- e: .....

Megoldás:

- A) A szulfonálás olyan szerves vegyipari alapfolyamat, amelynek során a szerves vegyületbe **szulfocsoportot** viszünk be. **1 pont**
- B) Kénsav, óleum, kén-trioxid. **3 pont**
- C) 1: hőcserélő; 2: szulfonátor; 3: szulfonálótorony 4: kondenzátor; 5: választóedény **5 pont**
a: benzol; b: benzolgőz + vízgőz; c: víz; d: benzolszulfonsav; e: kénsav **5 pont**

A MEGADOTTÓL ELTÉRŐ, HELYES VÁLASZOK IS ELFOGADHATÓK!

EBBEN A VIZSGARÉSZBEN A VIZSGAFELADAT ARÁNYA 50%.